

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : . . . . . 200 Lei
Particularii : . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

Pentru Misiuni și Arte

(„Missionalium rerum“)

*Scrisoarea apostolică a Prea Sfințitului nostru Stăpân,
din mila lui Dumnezeu,*

PAPA PIUS XI,

*către Eminența Sa Cardinalul Petru Fumosoni Biondi,
prefectul sfintei Congregații ptr. răspândirea credinței,*

DESPRE EXPOZIȚIA ARTEI CREȘTINE DIN ȚINUTURILE MISIONILOR ȘI DIN BISERICA DE RIT ORIENTAL, CE URMEAȘĂ SĂ SE ORGANIZEZE ÎN VATICAN, ÎN ANUL DOMNULUI 1940.

E încă în amintirea tuturor succesul Expoziției Misionare ținută în Vatican, cu prilejul anului sfânt 1925. Ea a arătat, de o parte, lămurit, strădaniile minunate ale răspânditorilor credinței; de altă parte, a dat înseși misiunilor sfinte lumini nouă și nouă puteri; de atunci își are începutul Muzeul Misionar Etnologic ce se păstrează în palatul nostru din Lateran. Noi, cari finem așa de mult să înaintăm cu neobosită râvnă nu numai începuturile acestor crainici ai evangheliei, ci și știința misionologică, ne-am gândit să întrebuițăm pavilioanele Expoziției Presei Catolice, închisă de curând, pentru o altă manifestație de acest fel, anume pentru o Expoziție a Artei Creștine din ținuturile misiunilor și din Biserica de rit oriental, care va avea loc în 1940. Artele frumoase, care exprimă geniul tuturor popoarelor și arată cultura lor, dau Bisericii mijloacele cele mai demne și mai strălucite pentru săvârșirea cultului extern. De aceea, noua Expoziție de artă creștină va fi ca o oglindă minunată, în care se vor înfățișa gusturile diferitelor popoare și în care se va putea studia pe temei de bogată documentare, adaptarea artei băștinașe la cerințele misionare. Această expoziție va dovedi neamurilor spiritul în adevăr catolic al Biseri-

cei lui Isus Cristos, care respectă patrimoniul artistic și cultural, precum și legile și obiceiurile fiecărui popor, întru cât nu sunt potrivnice poruncilor lui Dumnezeu. Biserica, încă din cele mai vechi timpuri, repetă cu S. Pavel că ea nu caută altceva decât suflete (II Cor. XII, 14—15) și că se face tuturor toate (I Cor. IX, 22). Și va mai arăta această expoziție că ideea creștină e neistovit de rodnică și pe tărâmul acesta și că e în stare ca, ridicându-se deasupra atâtor triste zavistii, să aducă în Casa Părintelui Comun, într'o uimitoare unitate de spirit, întrupările artistice ale unor neamuri atât de deosebite unele de altele, pentru a aduce lui Dumnezeu închinare de laudă și de frumusețe. Am fi bucuroși dacă, cu prilejul acestei noi Expoziții, s'ar ținea întruniri și s'ar urmări studiile științifice de misionologie, de cari am vorbit la încheierea Expoziției Misionare din 1925. Iar Noi, cari ne încredem în înțelepciunea și în râvna Ta, iubitul nostru fiu, Te însărcinăm cu organizarea acestei expoziții, având a Te pune, în acest scop, în legătură cu Delegații și Vicarii Apostolice și a lua măsurile cele mai potrivite pentru a asigura o izbândă deplină. În ce privește arta Bisericii Răsăritene vei avea grijă să Te sfătuești cu iubitul nostru fiu Eugen Tisserant, Cardinal al Sfintei Biserici Romane, Secretarul Congregației pentru Biserica aceasta. Vei avea de asemenea grijă să numești, la timpul său, un comitet de oameni pricepuți în alegerea și aranjarea obiectelor de artă. În ce privește gestiunea economică, ea rămâne în sarcina comisiunii, care a organizat cu râvnă vrednică de laudă Expoziția ziarelor catolice, afară de câteva schimbări potrivite cu noile împrejurări. Și acum, iubitul nostru fiu, ca o cheazășie a harurilor cerești și ca o dovadă de bună voința noastră, cu

toată dragostea își dăm Ție și tuturor colaboratorilor
Țăi Binecuvântarea Apostolică.

Castelgandolfo, 14 Septembrie 1937, la praznicul
Înălțării Sfintei Cruci, în al 16-lea an al Pontificatului
nostru

PIUS PP. XI

Trad. I. G-scu

Notă. Fiind acum timp suficient, sperăm că se vor lua,
la moment oportun, măsurile convenite pentru a ne prezenta,
cel puțin de data aceasta, cu toată demnitatea. Participarea
noastră la Expoziția Presei din Vatican în anul trecut n'a mul-
țumit pe nimeni. O voce autorizată a găsit o chiar „mizera-
bilă”. După ce nu aveam prea mult material de expus, din
negrija celui însărcinat cu aranjarea expoziției noastre, s'a
pierdut și ce brumă strânsesem. Alegerea potrivită a perso-
nelor trebuie să fie garanția deplină a succesului.

In adevăr, cine e atât de să-
rac, încât să nu poată da din
sărăcia lui un bănuț, și cine e
atât de copleșit de alte lucruri,
încât să nu poată face o scurtă
rugăciune către Dumnezeu pen-
tru propovăduitorii evangheliei?

Leon XIII, Encicl. „Sancta Dei civitas”

Augustin Lăuran

La 16 Octombrie a. c. se împlinește un sfert de
veac de la moartea lui Augustin Lăuran, fost abate
onorar al abației Sf. Augustin, prelat papal, proto-
notar apostolic, prepozit capitular, unul din cei mai
de seamă scriitori pe cari i-a avut Biserica noastră.

Cu acest prilej, e binevenită o reprivire asupra
vieții și activității sale.

Se naște la Petea—Satu-Mare (5. 12. 1844).
După patru clase secundare făcute la călugării pre-
montrei în Oradea, el e trimis să continue la Roma.
Timp de opt ani, el e unul din cei mai străluciți elevi
ai Colegiului de Proganda Fide. Teza lui de doctor
în teologie e reținută în biblioteca institutului, cinstite
de care puține lucrări sunt învrednicite.

Reîntors acasă preot celibatar, el ocupă cu vred-
nicie slujbele de: arhivar și registrator, vicenotar,
asesor, notar consistorial, vicerector seminarial și
profesor la școala normală,

Din 1879 până în 1906 e canonic și rector se-
minarial. Multă vreme e și vicar general. În 1902—3
ocârmuește eparhia în calitate de vicar capitular. În
anii din urmă i se acordă demnitățile înșirate la în-
ceput. Moare la 16. 10. 1912.

Pe lângă această muncă depusă în slujba școlii
și a administrației noastre bisericești, Augustin Lăuran
desvoltă și o remarcabilă activitate științifică lite-
rară. Presa periodică contemporană, mai ales cea lo-
cală, remarcă fericitul său debut cu un „carmen sae-
culare” în 1877, cu prilejul aniversării centenare a
întemeierii episcopiei noastre.

În anul următor el tipărește la Oradea manualul
de religie: „Creștinul greco-catolic deprinsu în
legea sa, manualu cateheticu și istoricu pentru lu-
minatorii poporului cu privire specială la istoria des-
binării grecesci”. Titlul acestei cărți ne amintește

de faimosul „*Il christiano istruito nella sua legge*”
al P. Paolo Segneri S. I. — Partea primă a lucrării:
explicarea doctrinei creștine e după marele teolog,
fost profesor al universității din Louvain, numit
»doctor controversiarum”, trecut nu de mult în șirul
Sfinților, Robert Bellarmino S. I. — Partea a
doua: istoria bisericească e atât după o lucrare si-
milară a canonicului de rit latin din Oradea Nogáll
János, cât și după celebra lucrare a S. Alfons M.
de Liguori: „*Il trionfo della religione*”.

Insemnată e și lucrarea sa: „Crescerea popo-
rala, manualu pedagogico-didacticu pentru lumina-
torii poporului” (Oradea, 1879). Deși e prelucrarea
manualului unguresc „*Cartea învățătorilor*” (Tanítók
könyve) de Ignăție Bárány, director de școală nor-
mală, destinată în rândul întâiu normaliştilor, totuși
ea are în vedere și alte cercuri, mai cu seamă pe
preoți. Ea are acest sugestiv motto din Apostolul
neamurilor: „Cine nu poartă grijă de ai săi, și mai
vârtos de cei ai casei sale, de credință s'a lepădat,
și mai rău este decât cel necredincios” (I Tim. V,
8). Partea dintâi e psihologie, a doua didactică (ge-
nerală și specială), iar în „apendice”, la urmă, isto-
ria pedagogiei. Generațiile mai vechi de dascăli,
cari au întrebuițat aceste manuale, vorbesc cu dra-
goste și recunoștință atât de ele, cât și de autorul lor.

Nu sunt lipsite de interes nici publicațiile lui în
ungurește. Mai ales cele polemice. El e unul din cei
mai bine pregătiți pentru asemenea lucrări. Recen-
sând una din aceste lucrări „*Monitorul bisericesc*”
[*Egyházi Közlöny*] din Buda-Pesta (4. 4. 1889) ad-
miră logica, vastele cunoștințe juridice și verva po-
lemică a autorului.

Iată aceste lucrări: „*Sfânta Unire*”, 1885; „*Che-
știuni contemporane de politică bisericească*”, 1887;

„Biserica și Statul”, 1888; „Sfânta Unire comparată cu Schisma”, 1888; „Situafja noastră politică bisericească”, 1889; „Ce a devenit Ungaria catolică?”, 1890; „Politica noastră bisericească”, 1891.

Invinuirea de căpetenie ce o aducea Ungurii catolici Românilor uniți era că aceștia țin morțiș la limba și naționalitatea lor. Nu putem altfel, răspunde Augustin Lauran în numele lor. Limba românească e o limbă sfântă, unica limbă vie canonizată de Biserica Romei. In acest scop, el aduce texte convingătoare din decretelor și enciclicele papale, mai cu seamă din bulla „Ecclesiam Christi”, prin care Papa Pius IX înființează mitropolia de Alba-Iulia și Făgăraș, având reședința la Blaj și episcopiile sufragane la Oradea, Gherla și Lugoj, toate cu limbă liturgică românească. Exasperat de aceste argumente, scriitorul catolic maghiar Szalay Pál [Rusztikus] în lucrarea sa „Gyakorlati Ethnologia” p. 35 exclamă: „Acuma înțelegem, de ce pot să fie după Sașii și Slovacia protestanți, Românii uniți cei mai îndârjiți în rezerva lor și cei mai îndrăzneți la atac; de ce mai cu seamă în unele cercuri ale lor e mai puțină dragoste față de noi, decât chiar la neuniți”.

In revista „Religio” din Buda-Pesta (12. 9. 1885) același scriitor spune chiar că: „Unirea la ei [la Români] din punct de vedere național maghiar nu pare de loc mai folositoare decât desbinarea, ci mai stricătioasă, — fiindcă ea cucerește dela noi pe seama românismului”. Vorbind apoi de „dacoromânismul” lui Augustin Lauran același publicist maghiar scrie (Op. cit. p. 314): „Domnului Lauran nici con-

vertiți nu-i trebuie în biserica românească, în ierarhia românească Ungurii, dacă nu s'ar face Români”.

Mare cinste îi face lui Augustin Lauran — și pentru aceasta nu-i putem fi destul de recunoscători — că el are curajul să pună la punct nu numai pe publiciști maghiari ca Rusticus, Beregmegeyi, Breznay — chiar dacă ei sunt profesori universitari, cum e cel din urmă — ci și somităși ale ierarhiei catolice de rit latin, cum e cardinalul arhiepiscop de Calocsa Haynald Lajos. Acesta, în memoriul său Nr. 1729 din 24. 10. 1888 în chestia salariilor preoșești afirmă că starea culturulă a preoșimii române unite nu se schimbă „esențial și radical”, până când preoșii neuniților rămân în starea lor actuală”. Impotriva acestui atac nemeritat, el aduce întru apărarea clerului român unit cuvintele Papei Pius IX din constituțiunea apostolică dela 25. 8. 1859: „Abia putem arăta în cuvinte, venerabili frați” — zice acest Papă către Români — „de câtă mângăiere ne-a fost smerita voastră scrisoare din 15 Septembrie anul trecut, precum și cele raportate despre voi de venerabilul nostru frate Antonius, arhiepiscop de Tars, nunțiu nostru apostolic . . .”. Pe când de pe culmile Vaticanului, observă Augustin Lauran se aude netrecetă chemare de pace, de dragoste, de unire: „O inimă, un suflet” (Cor unum et anima una); — pe atunci în Ungaria, de sus până jos, e numai ură, vrajbă, dihonie.

Dar cine seamână vânt, seceră furtună.

Iată, pentru ce pomenirea lui Augustin Lauran e bine venită și astăzi!

P. Ioan Georgescu

Alte periodice românești

de I. GEORGESCU

Privire generală asupra stării actuale a Presei Periodice, mai cu seamă sub aspect religios, moral și social.

E greu să dai o privire generală de orientare sigură asupra stării actuale a Presei periodice române. Pentru a o face cu oarecare competență, trebuie s'o urmărești cu băgare de seamă, vreme îndelungată. Așa ceva ar putea să ne dea un ziarist de profesiune, ori un corespondent de ziare din străinătate, obișnuit a se documenta, a alege, a culege, a judeca.

Să încercăm, totuși, limitându-ne cercetările la un singur număr: cel de Paștile anului curent (12. 4. 1936).

Incepem cu cea necatolică.

Ceea ce te izbește, la această presă, este lipsa de consecvență cu principiile religioase profesate. Ea se afișează că e creștină ortodoxă. Ii place să se împodobească cu ilustrații religioase, datorite marilor pictori români sau străini, — dar, în același număr, pentru a satisface gustul de reclamă, plătit, firește, al unui mare magazin de ciorapi-trotteur Manon, el

ne înfățișează o femeie cu picioarele de tot goale, ridicate în sus, în cea mai indecentă și provocatoare poziție. Sau altele, dacă-și ornează pagina titlului din față cu un Isus, purtându-și crucea, — aduc pe pagina din dos o femeie în costum de baie, urmând o convorbire lunecoasă cu un domn care-i sărută mâna. Și cum își alege ilustrațiile, așa își întocmește și literatura de sărbători.

Alături de pastorale episcopești sau de articole, povestiri, poezii, schițe cu adevărat creștinești, găsești atâtea schimonosiri, caricaturi, siluiri chiar ale gândirii și simțirii creștine.

Acum, câteva exemple concludente!

Universul aduce în pagina 1 un »Christos a înviat« de Dem. Rădulescu plin de cuvioșie pentru »nimbul de glorie și soare și clopote de sărbătoare«, dar la p. 4 același ziar publică »Paștile«, o poezie, în care cetim versuri ca acestea:

*Cu orice primăvară, în mine moare-un Crist:
Dar din mormântul rece al sufletului meu —
Nemuritor și veșnic învie-un Dumnezeu!*

Tot în această din urmă pagină se reproduce o altă poezie »Înviere«, în care ni se înfățișează

*Prea Curata, oacheșă — o noră,
Gătită cu tulpane, ca de horă*

și :

*Un Rumân bătrân, tot cu dulamă,
Cumpănea un pepene în palmă.
Domnișoara spunea că-i Moș Dumnezeu —
Ține pământul cât e de greu.*

În fața acestor ilogisme și nepotriviri, e cazul să se repete: Claudite ora, impii!

De altfel, logica și bunul simț e o floare rară și pe alte meleaguri românești!

O pildă surprinzătoare ne oferă chiar pastorala de Paști a patriarhului României. După ce deplânge scăderea credinței creștinești, vorbind de »o adevărată epidemie a sinuciderilor« la orașe, după abia 18 rânduri mici, ni se spune, totuși, că e vorba numai de »cazuri reduse«. Epidemie — în cazuri reduse? Mulțime puțină? Alb negru? Se poate?

*Dimineața suferă mai puțin de aceste neajunsuri,
dar suferă cu toate acestea.*

Un poet, cântând »Apariția nocturnă« de Vinerea Patimilor, crede că Isus caută, printre cărturari,

*Un tovarăș credincios,
Ca să-i țină de urft,
În mormânt.*

Și nu-și dă seama că nu Isus are nevoie de tovarăși, ci aceștia de Acela.

Un profesor, vorbind despre »Învierea și tinerețului«, afirmă că »acesta [tinerețului] n'are ce păcate izbăvi, fiindcă n'a avut încă vreme să le facă« . . . S'a uitat cazul recent și atât de alarmant al celor trei liceeni-asașini din capitală? Dar vorba S. Augustin, acest neasemuit geniu psihologic: »Tantillus puer et tantus peccator«.

Adevărul redactat de intelectuali de mâna întâi și tot pentru intelectuali nu prezintă, în acest număr, aproape de loc, aceste inconveniente. Dimpotrivă. »Adevărata pace creștină«, publicată la loc de frunte, sub semnătura N. Batzaria, exprimă convingeri profunde creștinești, pe cari și le poate însuși și cel mai pretențios teolog. Ideea de pace, o idee prin excelență creștină, o servește acest ziar și prin bogata și interesanta anchetă, instituită printre intelectualii români, din prilejul acestei sărbători. E o unanimitate de glasuri că nu va fi, nu poate să fie războiul, pentru că a gândi internațional nu e în contradicție cu a simți național.

Adevărul literar și artistic, altfel excelent redactat, încă ne rezervă câteva surprize. El aduce traducerea »Ne ducem toți, câte puțin, mereu« . . . din poetul bolșevic Serghei Essenin, a cărui mentalitate nu se potrivește de loc cu aceea a directorului acestui ziar, distinsul publicist, M. Sevastos. Pe când poetul bezboj-

**„Celui ce se miloștivește cu oamenii
cei mai nenorociți, cu siguranță nu-i va
lipsi mila și răsplată dumnezească“.**

Pius XI, Encicl. „Rerum Ecclesiae“.

nic spune că »în preajma sorocitei adormiri [a morții], eu unul nu-mi pot stăpâni întristarea«, directorul declară »de Paști«: »Când ridici capul în sus, parcă din ochii lui Crist îți cade în ochi o picătură de senin«. Mai grav e când întâlnești contradicțiile nu la doi autori vecini, ci în bucata aceluiași scriitor. Așa e în »Sfaturi«, à la mănieră de Pitigrilli. După o serie întreagă de paradoxe asupra femeii, încheie: »Autorul propriu zis nu crede în tot ce a scris mai sus și el însuși ar putea combate cu argumente puternice o bună parte din propriile-i păreri«. Interesant? Nu? Ce cuvinte pune marele poet Eminescu în gura epigonilor? »Voi credeați în scrisul vostru, noi nu credem în nimic!«

Cuvântul liber e o grupare de extrema stângă. Altă dată propaga ateismul pe față, violentând sensibilitatea creștină a atâtor cetitori. Numărul de Paști de acum e mai potolit. Chiar dacă expune »cruciadele« și pe prorocul Legii Vechi, Moise, în sensul materialismului istoric, el publică și un »psalm de Paști pentru fiul omului«, scris de un necredincios cu regretul că nu poate să creadă:

*Doamne, tare-i greu să fiu
Fiu de oameni, și nu fiu,
Ca Isus, de Dumnezeu,
Să nu pot simți și eu
C'am să mor și am să'nviu!*

Ba găsim și un articol intitulat: »Imponderabilul decide«.

Argus, organ zilnic al comerțului, industriei și finanței, aduce un strălucit articol de »Sărbătoarea Învierii«. El arată că credința în Dumnezeu nu o poate înlocui nimic. »Lipsa ei din sufletul omului«, zice d. A. Corteanu, autorul acestui articol, »se resimte ca un gol, în care răsună ecoul tuturor pornirilor animalice către păcat și neomenie«. Alt articol pledează pentru un Paște unic »pentru toată lumea«. Ideea și ar fi însușit-o Societatea Națiunilor și ar căuta s'o sugereze tuturor confesiunilor religioase. Dar »e greu de luptat cu tradiția«, observă anonimul autor al articolului, »mai greu decât cu orice pe lume. Ce să-deste timpul în suflete și în obișnuință, nu e putere să poată sdruncina«.

Viitorul, oficiosul partidului Național-Liberal acum la cârma țării, vorbind de Mântuitorul, găsește că El e astăzi mai mult decât oricând altă dată »simbolul etern«. Cauza? Setea de pace! »Niciodată ideea de pace«, cetim aici, n'a apărut mai majestoasă decât

din frământările și svârcolirile de acum; niciodată ea nu s'a impus mai stăruitor, ca o necesitate de viață, ca un postulat al conservării individuale și colective. Foiletonul »Presimțiri« înfățișează, în cadre de poezie, ungerea capului lui Isus cu mir de mare preț și spălarea picioarelor Lui cu lacrimile femeii păcătoase.

Îndreptarea, organ al Partidului Poporului de sub conducerea mareșalului Al. Averescu aduce interesante articole actuale: Pace vouă; obiceiuri de Paști; François Mauriac despre a sa »Vie de Jésus« ș. a. În articolul »Învieria Domnului nostru Isus Hristos«, vrând să polemizeze cu adversarii politici, autorul declară: »Azi, morala este moff, caracterul rușine, iar corectitudinea prostie«.

Dreptatea oficiosul Partidului Național-Tărănesc, are aceleași calități și cusururi ca și celelalte ziare din capitală. Dacă se reproduce minunata poezie »La Paști«, de o uimitor de înaltă inspirație creștinească, datorită marelui poet G. Coșbuc, alături de ea în »Așteptare« găsim pe »Pan în frunziș, lângă o nimfă prinsă furis«. Și dacă în foileton e proslăvită, cu cuvintele S. Scripturi, »Răstignirea și înviera« Mântuitorului nostru Isus Christos, în editorialul »Chemare de Paști« cetim: »Azi, creștinism, biserică, cruce, religie, sunt puse în slujba urei și a tulburării, sunt transformate în material de propagandă electorală, în instrument de înșelătorie, farsă și ipocrizie«.

Curentul de sub conducerea d-lui Pamfil Șeicaru, e, fără îndoială cel mai curajos ziar românesc. Putem zice și cel mai creștinesc. De câte ori s'au pus în discuție probleme religioase, la votarea noii constituții (1923), cu prilejul legii cultelor (1928), al ratificării concordatului (1929) și alte dați, eminentul său director, secondat de o gardă de excelenți publiciști, ia apărarea adevărului, unul și același pentru toată lumea, cel catolic, și arată drepturile de viață imprescriptibile ale Bisericii Unite, atât de bine meritată pentru cauza națională. P. Șeicaru e un observator foarte atent al vieții publice din țară și din străinătate. În numărul de Paști, D-Sa ne dă, nu fără sentimentul de melancolie al unei triste satisfacții, »la distanță de zece ani, toate profesiile confirmate«, arătându-ne, după un deceniu, ce prezisese și astăzi ce s'a împlinit. Acest ziar, alături de »Cuvântul« și de »Calendarul«, acum suspendate din cauza censurei, are marele merit de a fi introdus pagina, mai corect colțul religios, intitulat »Ziua Domnului«. Colaboratorul regulat, în fiecare săptămână, al acestui colțisor fusese, întâi, d. Nichifor Crainic, profesor la Facultatea de teologie ortodoxă din București, directorul amintitului ziar »Calendarul«, iar acum e păr. Gricorie Pișculescu [cu pseudonimul literar Gala Galaction], profesor la Facultatea ortodoxă din Chișinău Basarabiei, noul traducător al Bibliei în românește. Chiar în acest număr Sf. Sa anunță apariția unei noi lucrări de deosebit interes pentru practica creștină a țării: »Împărăția Sfintei Eu-

„Cine mai mult decât păgânii au nevoie de frățescul nostru ajutor, având ei nefericirea de a nu cunoaște pe Dumnezeu?“
Benedict XV, Encicl. „Maximum illud.“

haristii«. Nici ceilalți colaboratori nu rămân în urmă. Nicolae Roșu într'un studiu recent »Dialectica naționalismului« ne dă o pătrunzătoare critică în sensul vechei metafizi aristoteliene-tomiste: adaequatio rei et intellectus. În numărul de față, Dsa ne dă »Iisus necunoscut«, inspirat după lucrarea cu acest titlu a lui Dimitri Merijkovsky. D. Karnabatt, alt publicist de puternice convingeri creștine, povestește cu un farmec unic și cu o uimitoare bogăție de amănunte »Paștile boemei de altădată«. Iar foiletonul d-sale »Un călugăr român și un misionar franciscan«, analizând opera poetică a păr. Ion Gârleanu, desvăluie un colț din inima aprinsă de dragoste a acestui pelerin-poet al S. Francisc de Assisi și al S. Antoniu din Padova. Dacă d-sa scrie așa de frumos și de mișcător despre un smerit ucenic al acestor patriarhi ai monahismului, cum ar putea scrie despre înșiși?!

Presa Catolică e mai puțină și mai redusă.

Unirea apare de 46 de ani la Blaj. Numărul de Paști aduce, pe lângă momente scurte, dar bine alese, un articol »Triumful vieții de jertfă«, accentuând rolul mesianic al Bisericii unite în mijlocul neamului românesc. Bine venite sunt și cuvintele arhieresti: părțile cele mai caracteristice ale pastoralelor de sărbători. La fel, »L-am furat?« lectură pentru credincioși și necredincioși, apoi notele despre opera pontificală pentru propagarea credinței (rezultatul zilei misionare de 333 056 lei); preotul-minune: Carol Couglin; știri mărunte, etc.

Unirea Poporului se tipărește tot acolo de 18 ani. Deși e mai ieftină, are pagini mai multe și uneori chiar ilustrații. Pe lângă articole religioase și de orientare politică, ea aduce versuri, snoave, corespondențe, știrile săptămânii; cunoștințe folositoare, economice, juridice, medicale; note bibliografice.

Dumineca e organul vicariatului episcopal român unit din Sighetul Maramureșului. Iese săptămânal. Numărul de Paști publică: Paștele și vieța; Christos a înviat; criza monedei sufletești; scrisoare-răspuns.

Farul Nou dă număr dublu de sărbători cu articole: Sub imperiul învierii, Unde ne putem mântui?, Christos a înviat, Gânduri vechi pentru vremuri nouă, Călugări inventatori, Să învățăm dela potrivnici (presă), Laude usturătoare, Prințul păcii, Pacea lumii — împăcarea popoarelor, Agostino Gemelli, Un cuvânt al S. Bernadeta, Înviere, Caritatea, Expoziția mondială a Presei Catolice, Triumful celui înviat, Rasism și creștinism, Din viața catolică, Pastorale episcopoești de Paști, Cărți și reviste, dar mai ales Rubrica presei catolice, unde se inaugurează o discuție de mare interes și actualitate: concentrarea organelor de presă catolică românească.

S. Francisc Xaveriu înaintea Papei

Nefiind prevenit de a se pregăti pentru misiuni în India, S. Francisc Xaveriu abia are răgaz să-și pregătească micul bagaj, să-și salute prietenii și să ceară binecuvântarea S. Părinte.

Papa Pavel III încântat că, sub pontificatul său, se deschide poarta Evangheliei pentru Indiile Orientale, îl primește cu toată bunăvoința părintească, îl îndeamnă să trezească în sufletul său simțiminte potrivite pentru o sarcină atât de măreață, spunându-i, pentru a-l încuraja că, Înțelepciunea Dumnezească ne ajută totdeauna să îndeplinim datoriile ce ne revin, chiar dacă uneori ele par că întrec puterile noastre, că va avea multe de suferit, dar să nu se teamă; lucrurile lui Dumnezeu nu izbutesc decât prin suferințe și necazuri; nu putem avea prezența de a fi apostoli decât purtând crucea și murind

zilnic; că Pronia îl trimite pe urmele S. Apostol Toma pentru a dobândi suflete; să lucreze din toate puterile pentru a desvolta sămânța creștinismului sădită acolo pentru întâia dată de acest mare Apostol; că, dacă va trebui să-și verse sângele pentru Isus Cristos, să se simtă fericit că moare moarte de martir.

Pare că însuși Dumnezeu grăește prin gura locțiitorului Său de pe pământ. Aceste cuvinte se sapă adânc în mintea și inima lui Xaveriu. Ele îi dau o putere cu totul dumnezească. Misionarul știe să unească măreția și smerenia. Presimțind minunile ce el are să înfăptuiască, Papa îl îmbrățișează cu iubire de mai multe ori, dându-i cea mai largă binecuvântare părintească.

Așa pleacă la drum.

P. I. Georgescu

Oradea

Întâiul contact cu pământul românesc.*)

»Ni s'au povestit, înainte de plecare, minuni despre vizita noastră în România. Și totuși, realitatea trebuia cu mult să întrecă aceste fericite pronosticuri.

Să ne închipuim mai ales scena, unică în felul ei, atât prin nota pitorească, cât și prin emoțiile trezite în suflete.

La 6³⁰ dimineața, pe peronul gării. Înaintea unei cete de Francezi care se coboară și se strâng în jurul cutelor drapelului lor, vin să se așeze reprezentanții autorităților religioase, civile și militare, în vreme ce o mulțime simpatică nu încetează să sporească. Îndată, în tăcere, pe un ritm îndrăciit, izbucnesc accentele unei *Marseillaise* executată impecabil de muzica armatei. Nemișcați, ei ascultă vibrând notele imnului lor național, pe care îl urmează cuvântările de bună venire ale d-lui subprefect Augustin Chirilă, canonic Georgescu, reprezentantul episcopului român unit. În câteva formule fericite, Prea Cuviosul Părinte Dasonville știu să talmăcească emoția ce ne copleșea călcând întâia dată pământul României, a cărei generoasă ospitalitate avea să ne covârșească timp de cincisprezece zile.

După ce au asistat la o liturghie de rit românesc, ale cărei cântări aveau amploarea, farmecul și bogăția catedralei care-i adăpostea, călătorii putură în vizitele lor succesive, să-și facă o idee de activitatea din ce în ce mai mare cheltuită de prietenii lor în domeniul religios și intelectual.

Acest oraș de 90.000 de locuitori are trei catedrale, numeroase biserici, mai multe Institute între care acela al călugărișelor de Sion are un loc de cinste; recepția ce ele ne făcură a fost dovada cea mai frumoasă.

Cele dintâi atingeri cu sufletul românesc se stabiliră. Discursurile de-o nobilă înălțare ale primarului

din Oradea, d. Petre Fodor, ale Generalului comandant de divizie, Garoescu, canonic Georgescu ne-au arătat vitalitatea, delicateța și credința neclătinată a acestui suflet.

Și totuși sunt neodihniți cari cred că pot distruge Biserica unită, singura instituție capabilă de a ne crea, menține și desvolta, legături spirituale atât de importante cu Latinitatea Apusului. Dacă această Biserică n'ar exista, ea ar trebui neapărat creată. Atât este ea de indispensabilă progresului omnilateral al nației!

— **Alfons Maria di Liguori.** Înainte cu 150 de ani (1. 8. 1787) se adunară la Pagani, lângă Napoli, membrii tinerei cete călugărești a Redemptoriștilor, să primească ultimele sfaturi părintești ale întemeietorului lor, Alfons Maria di Liguori, un moșneag de 91 de ani. Cine nu știe că acest venerabil episcop este unul din marii dascăli ai Bisericii, despre a cărui teologie morală Papa Leon XIII a spus că e o »normă absolut sigură pentru confesari«? Cine nu cunoaște măcar din vedere vasele lui tratate în 38 de volume mari în octavo? Cine n'a cețit măcar câteva pagini din celebrele lui Vizite la prea sfânta taină a Euharistiei, din grandoriile Mariei ori din Pregătirea la moarte? Poate el să lipsească dintr'o colecție de teologi clasici? — Amintim din viața lui că, la vârsta de 17 ani era doctor în dreptul profan și bisericesc și unul din cei mai străluciți avocați cu mare trecere la curtea regală. Urmând glasul chemării dumnezeiești, renunță la cariera lumească și se dedică celei bisericiești. Întâiul său apostolat e între bolnavii de malaria din împrejurimile Neapolului. Pentru a-i ajuta și mai mult, el întemeiază ordinul călugăresc al Redemptoriștilor. Oferindu-i Papa Clemente XIII arhiepiscopia din Palermo, din modestie el o refuză, primește însă episcopia din Santa Agata dei Goti. Duce o viață extrem de înfrântă, hrănindu-se cu legume, purtând ciliciu pe trup, renunțând adeseori la somn, ca să se poată ruga și să poată studia cu atât mai mult.

*) Dintr'un articol mai lung al P. Louis Le Bartz din „La Croix” (20 . 8. 1937) despre vizita excursioniștilor francezi la Oradea.

PARTEA OFICIALĂ

No. 3443/1937.

Concurs la parohia Almașul-Mare

Pentru parohia Almașul-Mare (districtul Mărghiței), devenită vacantă prin transferarea On-lui Alexandru Pop la Zalnoc, se publică concurs cu termenul de 1 Noemvrie 1937.

Oradea, 12 Octomvrie 1937.

CRONICI

— **Catolicismul în America.** Catolicismul are un rol din ce în ce mai important în America. Numărul catolicilor din Statele Unite, Alaska și insulele Havai, ating astăzi cifra de 21 milioane. E bine să amintim că în 1785 teritoriul actual al Statelor Unite nu număra decât o singură dieceză, 40 de preoți, 12 biserici și 80.000 de catolici. În 1879 existau deja 63 de dieceze cu 5.700 preoți, 5589 biserici, 23 de seminarii, 78 colegii, 1.958 de școli parohiale, 345 de instituții de binefacere cu un total de 6.375.680 catolici.

Acum Almanahul Catolic (Catholic Directory) din 1937 cifrează numărul populației catolice la 20,959,134, ceea ce însemnează o sporire de un sfert de milion pe an, adică peste două milioane în 10 ani. În prezent, America are 4 cardinali, 121 arhiepiscopi și episcopi, 31.649 preoți, 18.526 biserici, 22,000 de seminariști. Mai mult de 2,000.000 copii frecventează școlile parohiale. Orfelinate sunt 325, spitaturi 672 și 170 de aziluri pentru bătrâni și săraci.

Un distins profesor dela Universitatea din Lille, (Franța), care a petrecut un an întreg în Statele Unite, declară că »din fiecare grup de zece persoane cari cercetează Dumineca regulat biserica, nouă sunt catolici«. Dânsul a studiat mai multe parohii și s'a convins că 90% din catolici sunt practicantți, fapt pe care dânsul îl dovedește și prin numărul extraordinar de mare de vocațiuni religioase: 30 000 preoți și peste 100,000 de călugări și călugărițe.

— **Rușinarea lui Stalin și Vorosilow.** Ziarele au raportat că mama lui Stalin, moartă nu de mult, înainte de moarte a revenit la biserica ortodoxă și a luat parte la slujbele religioase dela Paști în Tiflis, unde locuia. Revista Vineză »Schönere Zukunft«, 8. 8. 37. aduce acum știrea că, într'un mesaj trimis grupării atee din Tiflis, Stalin s'a declarat că desaproabă ținuta mamei sale și că a rupt orice raporturi cu dânsa. Dar, adaogă el, cazul acesta dovedește că activitatea ateorilor în regiunea Caucazului este insuficientă și că trebuiesc găsite mijloacele și metodele cele mai potrivite în acest scop. Trebuie a încerca totul pentruca influința religioasă să nu prindă printre rândurile tineretului, »altfel, comunismul nostru este

„Avem încrederea că catolicii din lumea întreagă nu vor îngădui că, în vreme ce alții dispun de mijloace puternice pentru a răspândi greșala, ai noștri să lupte cu mizeria pentru a răspândi adevărul“.

Benedict XV, Encicl. „Maximum illud“.

pierdut«. Firește, la ordinul lui Stalin, testamentul mamei sale prin care cerea înmormântare religioasă și-și lăsa întreaga avere, de 9000 ruble, bisericii din Tiflis, n'a fost executat.

Un caz similar este acela al lui Sergie Vorosilow, ofițer, fratele lui Vorosilow, comisarul de război al sovietelor, de 39 de ani, care a părăsit armata pentru a se face preot ortodox. El a comunicat aceasta hotărîre a sa pîntr'o scrisoare adresată comisarului de război, în care spune că numai Creștinismul poate da oamenilor ceea ce comunismul le-a făgăduit dar în realitate nu le va putea da niciodată, fiind întemeiat pe materialism. Lumea a luat cunoștință de acest incident, iar comisarul Vorosilow a rupt orice legături cu fratele său, declarând, ca și Stalin, că faptul se datorează insuficienței activității celor fără Dumnezeu.

— **O tipografie atee.** Consiliul central al uniunilor sovietice a celor fără Dumnezeu a hotărît înființarea unei tipografii la Moscova destinată să publice numai scrieri atee. Motivul care a determinat această hotărîre este faptul, că în cele mai multe locuri asociațiile atee întâmpină mari dificultăți în a găsi tipografii cari să se învoiască să le tipărească scrierile lor de propagandă și atacurile împotriva religiei. Această nouă tipografie va putea scoate cărți în 45 de limbi din cele mai de seamă și va fi una din cele mai moderne instalațiuni. În acest scop a fost aprobată suma de 118 milioane ruble.

În fața acestui fapt e cazul să ne întrebăm: Oare noi ce facem pentru presa creștină catolică ?

— **Dela patronajul Preasfintei Fecioare din Nazaret.** Marți 14 Septemvrie, în sala de festivități a Școlii normale române unite, după o pregătire stăruitor și cuminte îndrumată, tinerele noastre servitoare au jucat piesa teatrală: »Martirii din Mexic«. Desfășurarea acțiunii cu toate momentele ei vii, ce culminează în împușcarea la zid a Părintelui Pro, a servit tuturor celor de față ca un frumos exemplu educativ de privațiuni și jertfe, ce trebuie să le aducem pe altarul credinței noastre. Melodiile plăcute executate de orchestra »Doina«, precum și tablourile vii din cadrul piesei au înălțat mult nivelul artistic al serbării. Ex. Sa Episcopul nostru diecezan a ținut și de data aceasta să onoreze cu înalta-i prezență ni-zuințele de bine a acelora, care caută să facă din mici servitoare cu adevărat mari servitoare în spiritul

sfintei noastre Biserici. Bunul Dumnezeu să răsplătească, cu răsplată de mare preț truda de fiecare zi a aceleia, care e sufletul acestui Patronaj, truda Sorei Sabina și-a distinselor persoane, împreună lucrătoare la conducerea acestei instituții.

— **Blaise Pascal.** Tot în August a. c. s'au împlinit 275 de ani dela moartea filosofului și matematicianului francez Bl. P. († 1662). În antropologia sa, el se preocupă de probleme cu totul moderne. Lui se datoresc o mulțime de invenții și descoperiri: legea presiunii atmosferice, calculul probabilității, măsurarea înălțimilor cu barometrul etc. Celebrele lui cugetări sunt fragmente geniale dintr'o apologie a creștinismului pe care a plănuțit-o, dar n'a ajuns s'o isprăvească. Un timp oarecare, în marile frământări religioase ale Franței contemporane, el e alături de Ianseniști și împotriva Dominicanilor și a Iesuiților, mai cu seamă, pe cari îi atacă în »Scrisori către un provincial«. Cu cinci ani înainte de moarte, el face această declarație care îl onorează: »Eu n'am, slavă Domnului, nici o alipire către ceva pământesc decât către unica Biserică apostolică, catolică, romană, în care vreau să trăiesc și să mor, precum și în unire cu Papa, capul Ei suprem, în afară de care, după convingerea mea, nu este mântuire« (Lettres provinciales 17).

BIBLIOGRAFIE

— **Anastasia, prințesă de Georgia.** Istoria unei convertite. Traducere 1937. „Farul Nou“. București II, Str. General Berthelot, 19. Pagini 52 în 8°, 15 lei.

Această istorie e de interes și de actualitate. E de interes, fiindcă ne arată cum găsește bunul Dumnezeu mijlocul de a scoate un suflet nobil ca al prințesei A. din întunerecul atâtor prejudecăți și calomniilor la lumina adevărului. Și e de actualitate, fiindcă împrejurările din Rusia țaristă de ieri cu cele din România „religiei dominante“ de astăzi sunt, în atâtea privințe, asemănătoare. De aceea o recomandăm cu căldură.

— **Simion Gocan: Moneta cu două fețe.** Oradea 1937. Tipografia Patria, Pag. 100 în 8°. Prețul 25 lei.

Autorul, un distins preot-profesor, ne dă al doilea volum în acest an, rod al preocupărilor sale de viață religioasă. Moneta e raportul dintre om și Dumnezeu. O față e bunătatea, mila și iubirea lui Dumnezeu față de noi, cealaltă e răutatea și nerecunoștința omenească dusă uneori până la ură. Cartea e împărțită în șase capitole: Pâinea noastră zilnică. Pâinea vieții de veci; Tragedia bolnavului; Jertfa cea de taină; Păcatul, monstrul monștrilor. Toate scrise cu adâncă convingere, convingătoare și pentru alții. Exemplificare se face cu întâmplări și fapte istorice care fac cetirea și meditarea cu atât mai atrăgătoare. O recomandăm călduros.

— **A. Lascarov-Moldovanu: De vorbă cu sătenii.** Vorbiri la Radio. Vol. I. Edit. Cugetarea București 1937, în 8°. Pag. 139. Prețul 40 lei.

Distinsul scriitor, ale cărui opere sunt pătrunse de creștinismul cel mai curat, autorul Florilor creștine și ale Vieților Sfinților, își tipărește conferințele ținute pentru săteni în fiecare săptămână la postul de radio din București. În ele tratează

tot felul de chestiuni: istorie, sociologie, deslușiri juridice, științe gospodărești, cărți, naționalism, credință, etc. Din cele treizeci și trei de conferințe, nouă sunt religioase. Le recomandăm tuturor — avându-se în vedere diversitatea problemelor tratate, limba aleasă în cari sunt scrise și spiritul de cari sunt pătrunse. Preotului pe lângă ceea ce e legat de oficiul său sacerdotal îi se dau multe prilejuri când trebuie să vorbească și să desvolte subiecte din alte domenii. Cartea d-lui Lascarov-Moldovanu îi va fi de mare folos.

— **N. Cristea preot: Imperaliul premii.** Vremuri tulburi; mijloace pentru o păstorie cu rod Acțiunea catolică. Oradea. Pag. 28 în 8°. Prețul 8 lei.

Harnicul nostru preot din Tria publică într'o modestă broșură câteva reflexii asupra problemelor ce trebuie să frământă sufletele tuturor lucrătorilor din via Domnului.

Primul capitol e înșirarea unor din persecuțiile la cari a fost și este supusă Biserica, cu unele reflexii personale scoțându-se în evidență faptul că totul e un val trecător din care Biserica va ieși învingătoare. În cap. II se indică unele mijloace pentru o păstorie cu rod: pastorația individuală, presa bună și apostolatul laic.

Acțiunea catolică (cap. III) „colaborarea laicilor la apostolatul ierarhic“ e mijlocul — poate cel mai eficace — de activitate. Veche ca creștinismul — deși sub alte nume — ease impune având ca țintă ultimă sfînjirea proprie și a altora. Broșura, scrisă într'un limbaj ales, cuprinde pagini cari — vorba păr. Dr. A. L. Tăutu care o prefațează — „sunt o vibrare de idei trăite de păr. autor pe cari în stil vibrant și patetic, cu o logică stringentă ține a le difuza asupra sufletelor doritoare de deșteptare“. Broșura o recomandăm cu toată căldura.

— **Anuarul liceului român unit de fete din Beiuș,** aparținător episcopiei române unite din Oradea pe anii școlari 1932—36, întocmit de Eliza Dr. C. Pavel n. Stefanica, directoare, Beiuș, Doina, 1937.

E darea de seamă, atent redactată și tipărită, cu privire la ultimii patru ani din viața tot mai tânărului și înfloritorului nostru liceu de fete din Beiuș, care totuși se apropie de jubileul de 40 de ani de viață. De remarcat două despărțiri duloase: retragerea din învățământ, după împlinirea termenului legal, a binemeritatelor profesoare, d-nele: Angela Sălăgeanu și Elena Dr. Bozac. De asemenea, câteva promițătoare manifestații juvenile (O săptămână la București de Irina Killner etc.). Despre succesul acestui institut la examenul de bacalaureat din urmă s'a pomenit în alt număr al revistei.

O NOUȚATE!

A apărut **Calendarul**
revistei **Micul Misionar**
frumos ilustrat și interesant

Este cel mai eficient calendar

Grăbiți vă să-l comandați la adresa:

Sfânta Mănăstire franciscană rom. unită
Str. Piața Iosia 16

Prețul 5 lei exemplarul plus 1 leu porto.